

EFFEKTERNE AF KLYNGER OG NETVÆRKS PERFORMANCE

I Danmark er der ca. 45 større klyngeinitiativer, hvoraf 22 er nationale innovationsnetværk. Men hvad er effekten af danske klynger? Hvad får virksomheder ud af at deltage i klyngerne? Og hvordan har klyngerne udviklet deres performance over årene?

Såvel stat, regioner og virksomheder investerer årligt millioner af kroner i at drive klyngeinitiativerne. Den gennemsnitlige omsætning pr. klynge er 7,9 mio. kr. Nye tal og analyser viser, at pengene er givet godt ud.

Performance anno 2015

De friske tal fra årets Performanceregnskab viser, at ca. 13.000 virksomheder deltog i de danske klynger og netværks aktiviteter i 2014.

Performanceregnskabet 2015 viser flot fremgang for klynger og innovationsnetværkenes resultater. Over 1.400 virksomheder har fået udviklet nye produkter, ydelser eller processer gennem deres deltagelse i klynger. Næsten 3.200 virksomheder har fået nye kompetencer og værktøjer, mens 3.216 har fået nye idéer at gå videre med.

Det er Cluster Excellence Denmark, som på vegne af det nationale Klyngeforum udarbejder det årlige "Performanceregnskab for klynger og netværk i Klyngekataloget

2015". Klyngeforum har sat ambitiøse mål for udviklingen af det danske klyngelandskab, bl.a. med mål om udvikling af 10 guld- og sølv-klynger i 2020 efter EU Kommissionens kvalitetssikringsystem for klynger – European Cluster Excellence Initiative (ECEI). Det årlige Performanceregnskab er med til at kortlægge, hvordan udviklingen i klyngernes performance er. Og set over de sidste otte år, hvor regnskabet er blevet lavet, stiger klyngernes performance.

Overliggeren hæves for danske klynger – REG LAB seminar i oktober

Danmark er verdensførende til klyngeudvikling, viser nye internationale målinger. Hvorfor er det lykkedes? Hvad er det for kvaliteter og rammebetingelser, der gør os særligt dygtige til klyngeudvikling? Hvordan tager vi bestik af internationale tendenser?

Som international kapacitet har REG LAB inviteret Ifor Ffowcs-Williams til at inspirere til yderlig udvikling.

Sammen med Cluster Excellence Denmark inviterer REG LAB til seminar i København (21/10) og i Silkeborg (22/10).

Læs mere om seminarerne her:

<http://reglab.dk/konferencer/klyngeseminar>

Hvad er klynger og innovationsnetværk?

Fælles for alle klynger og innovationsnetværk, der indgår i Performanceregnskabet, er at:

- De har et formål om at skabe vækst og videnbaseret udvikling for en erhvervsgruppe med et fagfællesskab.
- De har en aktiv og central deltagelse af triple helix-aktører, dvs. både virksomheder, videninstitutioner og offentlige aktører/civilsamfundet.
- De har etableret en organisering af klyngen/aktiviteterne, der har ressourcer til at udbyde services og aktiviteter for deltagerne, og som sigter på en langsigtet/vedvarende indsats.
- De har opnået en medlems- og/eller deltagerkreds på minimum 20 dedikerede aktører.

Danmark har omkring 50 væsentlige klynger af denne karakter. 22 af klyngerne er samtidig innovationsnetværk, som støttes af Styrelsen for Forskning og Innovation. Mens de øvrige klynger typisk har et lokalt/regionalt udgangspunkt og støttes af regioner og/eller kommuner.

Hvad laver klyngeinitiativerne?

Klyngernes og netværkenes aktiviteter strækker sig over samarbejdsprojekter, workshops, seminarer, teknologiscreeninger, analyser, rådgivning og sparring, forretningsudvikling, konferencer og meget mere. Hovedkategorierne er:

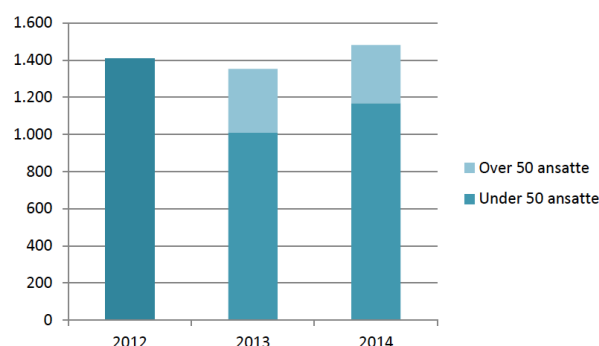
- matchmaking og videndeling
- samarbejdsprojekter
- kompetenceudvikling
- formidling
- internationalisering

I 2014 deltog 12.830 virksomheder i de 45 klynger og netværks aktiviteter. Dette giver en virksomhedsdeltagelse pr. netværk på 285 i 2014. Hele 68 pct. af de deltagende virksomheder er små og mellemstore virksomheder.

Stigning i virksomhedernes udbytte

Aktiviteterne i de 45 klynger og netværk har til formål at skabe innovation og vækst i de danske virksomheder. Performanceregnskabet måler også på, hvad virksomhederne får ud at deltage i klyngers aktiviteter. Der har i 2014 været en markant stigning i virksomhedernes udbytte sammenlignet med 2013.

Figur 1: Virksomheder, der har udviklet nye produkter, ydelser og/eller processer som følge af netværksdeltagelsen 2012-2014

Kilde: Performanceregnskab 2015.

I 2014 var det 3.189 virksomheder, der har fået tilført nye kompetencer og værktøjer, som markant forbedrer innovationsevnen, hvilket er et gennemsnit på 71 virksomheder pr. netværk. I 2013 drejede det sig om 2.979 virksomheder, hvilket gav et gennemsnit på 60 virksomheder pr. netværk.

Det udgør en stigning på 19% målt på antal virksomheder pr. netværk. 2.608 af de 3.189

virksomheder har under 50 ansatte, hvilket svarer til 82%.

Det er antallet af virksomheder med under 50 ansatte, der er steget i perioden. Andelen udgjorde kun 75% i 2013, og faktisk er antallet af virksomheder med over 50 ansatte faldet fra 755 i 2013 til 581 i 2014.

”Der er sket en markant vækst i effekterne. Det skyldes først og fremmest, at de sekretariater, der leder innovationsnetværkene, er blevet dygtigere og har fået mere erfaring med, hvilke aktiviteter og services der virker over for virksomheder. Særligt netværk, der har eksisteret i lang tid, har meget gode resultater”, forklarer Bolette van Ingen Bro, direktør for Cluster Excellence Denmark, der har været ansvarlig for at udarbejde performanceregnskaberne siden 2012.

Flere dedikerede medlemmer

Siden 2012 er der også målt på antallet af dedikerede medlemmer/deltagere i netværkene. Ved dedikerede deltagere forstås virksomheder, der har bekræftet deres deltagelse i netværket igennem en form for nedskrevet aftale eller interesse-tilkendegivelse, formaliseret projektdeltagelse eller decideret medlemsbidrag.

Dette tal vil selvsagt udgøre en delmængde af det totale antal deltagere, som også omfatter mere sporadiske deltagere. I 2014 havde netværkene i alt 6.593 dedikerede virksomheder tilknyttet, hvilket er en lille stigning i forhold til de foregående år, hvor netværkene havde hhv. 3.256 og 6.432 dedikerede virksomhedsdeltagere i 2012 og 2013.

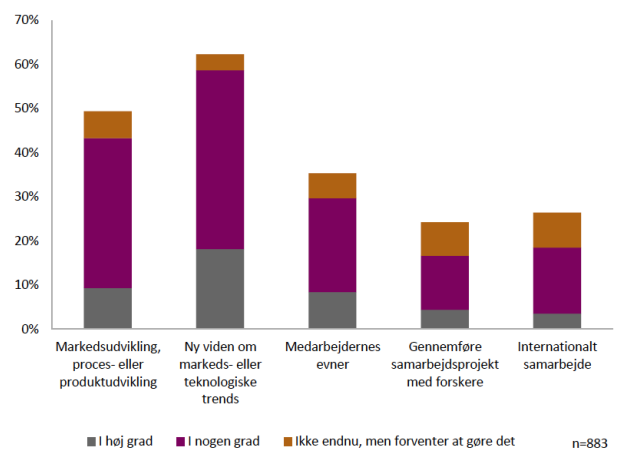
Fra performance til effekter

Der er altså fremgang at spore i klynger og netværks performance. I analysen “Virksomhedernes effekter af deltagelse i klynger og netværk” fra Styrelsen for Forskning og Innovation og regionerne afdækkes effekterne, som virksomheder opnår ved at deltage i de danske klynger og innovationsnetværk for første gang.

Her konkluderes det, at klynger og netværk bidrager markant til at understøtte virksomhedernes innovation og kompetenceudvikling, bl.a. med ny viden, metoder og idéer. Det sker især ved at skabe nye samarbejder mellem virksomheder, videninstitutioner og andre organisationer, der fører til værdiskabelse og innovative løsninger, som parterne ikke kan opnå hver for sig.

Analysen baserer sig på en spørgeskemaundersøgelse blandt godt 4.000 virksomheder, hvor 883 virksomheder fra 42 klynger og innovationsnetværk har medvirket.

Figur 2: Aktiviteternes effekt på virksomhedernes kompetencer

Kilde: ”Virksomhedernes effekter af deltagelse i klynger og netværk.”

”Virksomheder, der samarbejder om produktudvikling og videndeling i netværk og klynger, klarer sig bedre end andre. De får viden, som virksomhederne ikke kan opnå alene”, fortæller Morten Solgaard Thomsen, chefkonsulent i Styrelsen for Forskning og Innovation og fortsætter:

”I Danmark skal vi leve af at tænke nyt, og nyskabende ideer opstår ofte, når forskellige fagligheder, viden, tilgange og behov mødes og bringes i spil. Klynger er det ideelle miljø for at udklække ideer, der kan skabe Innovation og vækst”.

Klynger skaber innovation!

Analysen viser, at klyngerne medvirker til at skabe innovation i lidt over halvdelen af de deltagende virksomheder:

Knap 52 pct. af virksomhederne har eller forventer at skabe innovation (i form af nye produkter, services eller processer) på grund af deltagelsen i klyngeaktiviteterne.

Det vil sige, at klyngerne medvirker til at skabe innovation i ca. 440 af de 880 adspurgte virksomheder. Omregnes dette til hele deltagerkredsen i de 42 klynger, betyder resultatet, at der skabes innovation i mere end 2.000 virksomheder (forudsat at undersøgelsen er repræsentativ).

Endvidere har eller forventer knap 60 pct. af virksomhederne at udvikle nye ideer eller koncepter, der kan føre til innovation, som følge af klyngearbejdet.

Resultaterne viser, at klyngerne medvirker til et innovativt løft i både store, mellemstore og små virksomheder.

Generelt er de små virksomheder lige så gode som de store til at få udbytte i form af innovation og kompetenceudvikling ud af deres engagement i klynger. Når det gælder produkt- og procesudvikling er effekten ligefrem større for de små virksomheder.

Til sammenligning viser Danmarks Statistiks opgørelser for hele erhvervslivet, at andelen af innovative virksomheder næsten er dobbelt så høj for store virksomheder som for små. Dette viser således, at klyngerne i høj grad formår at have fokus på de mindre virksomheders udviklings- og innovationsbehov.

Resultaterne betyder endvidere, at klyngerne reelt skaber effekter i næsten seks gange så mange små virksomheder som store, idet to tredjedele af klyngedeltagerne er små virksomheder med under 50 ansatte.

Internationalisering

Der er dokumentation for, at virksomheder bliver mere internationale af at deltage i klynger. Normalt er internationaliseringsgraden for SMV'er på 5-6 pct. Ved deltagelse i klynger er det 14 pct. af virksomhederne, der har internationale aktiviteter.

Det er antagelig et resultat af, at international matchmaking er en stærk del af mange danske klyngeinitiativers aktiviteter.

Eksempelvis deltog 20 danske klynger i 3rd Cluster Matchmaking Conference i september i København, hvor over 150 klynger fra 32 lande satte hinanden stævne med 544 matchmakingmøder.

Se tre casevideoer med succesfulde klyngeresultater:

<http://clusterexcellencedenmark.dk/da-DK/Nyhedsmodulvisning.aspx?Action=1&NewsId=247&M=NewsV2&PID=19>

Læs Performanceregnskab for klyngekataloget:

<http://www.clusterexcellencedenmark.dk/da-DK/Nyhedsmodulvisning.aspx?M=News&PID=19&NewsID=255>

og Virksomhedernes effekter af deltagelse i klynger og netværk:

<http://ufm.dk/publikationer/2015/virksomhedernes-effekter-af-deltagelse-i-klynger-og-netvaerk>

Oktober 2015, kaspar@reglab.dk & merete@reglab.dk